

SO SÁNH HỆ THỐNG TỔ CHỨC THỐNG KÊ VIỆT NAM VỚI CÁC NƯỚC

TS. Phạm Đăng Quyết

Nhằm phục vụ xây dựng Chiến lược phát triển thống kê Việt Nam giai đoạn 2011 - 2020 và tầm nhìn đến năm 2025, nhóm chuyên gia dự thảo chiến lược đã nghiên cứu nhiều tài liệu, mô hình, hệ thống tổ chức thống kê các nước và các tổ chức quốc tế. Dưới đây là bảng so sánh hệ thống tổ chức Thống kê Việt Nam với cơ quan thống kê Malaysia, Hungary và Canada.

Tiêu chí	Việt Nam	Malaysia	Hungary	Canada
I. Cơ quan thống kê chính				
1. Tên cơ quan	Tổng cục Thống kê	Cục Thống kê Malaysia	Cục Thống kê Trung ương Hungary	Thống kê Canada
2. Vị trí trong Chính phủ	trực thuộc Bộ Kế hoạch và Đầu tư; Tổng cục trưởng Thống kê chịu trách nhiệm trước Bộ trưởng Bộ Kế hoạch và Đầu tư về toàn bộ hoạt động của Tổng cục	trực thuộc Văn phòng Thủ tướng Chính phủ; Cục trưởng Thống kê chịu trách nhiệm trước Bộ trưởng Văn phòng Thủ tướng Chính phủ	trực thuộc Chính phủ; Chủ tịch và các Phó chủ tịch Thống kê do Thủ tướng Chính phủ bổ nhiệm và miễn nhiệm	trực thuộc Bộ Công nghiệp; Tổng trưởng Thống kê là Thứ trưởng Bộ Công nghiệp do Thống đốc bổ nhiệm và có trách nhiệm trước Bộ trưởng Bộ Công nghiệp; Bộ trưởng Bộ Công nghiệp là người chịu trách nhiệm trước Quốc hội về Thống kê Canada
3. Cơ cấu tổ chức: - Các lĩnh vực: + Thống kê kinh tế + Thống kê xã hội - Chức năng quản lý/ điều phối - Các đơn vị sự nghiệp/ dịch vụ	<i>Thống kê kinh tế:</i> 1. Vụ Hệ thống Tài khoản quốc gia 2. Vụ Thống kê Công nghiệp 3. Vụ Thống kê Xây dựng và Vốn đầu tư 4. Vụ Thống kê Thương mại và Dịch vụ 5. Vụ Thống kê Giá 6. Vụ Thống kê Nông, Lâm nghiệp và Thủy sản.	<i>Thống kê kinh tế:</i> 1. Vụ Thống kê Tài khoản quốc gia 2. Vụ Thống kê Dịch vụ 3. Vụ Thống kê Sản xuất Công nghiệp và Xây dựng 4. Vụ Thống kê Cán cân thanh toán 5. Vụ Thống kê Ngoại thương 6. Vụ Các chỉ tiêu kinh tế.	<i>Thống kê kinh tế:</i> 1. Vụ Tài khoản quốc gia 2. Vụ Thống kê Giá 3. Vụ Thống kê Ngoại thương 4. Vụ Tài khoản khu vực 5. Vụ Thống kê Dịch vụ 6. Vụ Thống kê Kinh doanh 7. Vụ Thống kê Nông nghiệp, Phát triển nông thôn và Môi trường.	<i>Thống kê kinh tế:</i> 1. Vụ Hệ thống tài khoản quốc gia 2. Vụ Thống kê Công nghiệp 3. Vụ Thống kê điện rộng nền kinh tế 4. Vụ Thống kê Nông nghiệp, Công nghệ và Vận tải 5. Vụ Nghiên cứu phân tích

Tiêu chí	Việt Nam	Malaysia	Hungary	Canada
	<p><i>Thống kê xã hội:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Vụ Thống kê Dân số và Lao động Vụ Thống kê Xã hội và Môi trường. 	<p><i>Thống kê xã hội:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Vụ Thống kê Giá, Thu nhập và Chi tiêu Vụ Thống kê Tổng điều tra Dân số và Nhà ở Vụ Thống kê Nhân lực và Xã hội Vụ Thống kê Nông nghiệp Vụ Thống kê Nhân khẩu học Vụ Thống kê Môi trường. 	<p><i>Thống kê xã hội:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Vụ Thống kê Điều kiện sống, Thị trường lao động và Giáo dục Vụ Thống kê Dân số và Tổng điều tra Vụ Thống kê Dịch vụ xã hội. 	<p><i>Thống kê xã hội:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Vụ Thống kê Xã hội, Nhân khẩu học và các đối tượng TĐT Vụ Thống kê Giáo dục, Lao động và Thu nhập Vụ Điều tra Y tế, Tư pháp và các điều tra riêng biệt.
	<p><i>Chức năng quản lý/điều phối:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Vụ Thống kê Tổng hợp Vụ Thống kê Nước ngoài và Hợp tác quốc tế Vụ Phương pháp chế độ Thống kê và CNTT Văn phòng Vụ Tổ chức cán bộ Vụ Kế hoạch tài chính Vụ Pháp chế, Tuyên truyền và Thi đua – Khen thưởng Thanh tra 	<p><i>Chức năng quản lý/điều phối:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Vụ Quản lý và Nguồn nhân sự Vụ Quản lý Thông tin Vụ Đào tạo Thống kê Vụ Phối hợp Dữ liệu Vụ Dịch vụ Doanh nghiệp và Người sử dụng Vụ Nghiên cứu và Phát triển Vụ Phương pháp luận 	<p><i>Chức năng quản lý/điều phối:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Vụ Phương pháp và Nghiên cứu thống kê Vụ Phổ biến Thống kê Văn phòng Chủ tịch Vụ Hành chính và Quản lý tài chính Vụ Công nghệ thông tin Phòng Kiểm toán Viện Nghiên cứu Nhân khẩu học Thư viện 	<p><i>Chức năng quản lý/điều phối:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Vụ Thu thập và Hệ thống vùng Vụ Các hoạt động điều tra Văn phòng Quản lý Tổng điều tra Ban Thư ký Kiến trúc hoạt động của Tổng cục Vụ Hệ thống bảng phân loại Vụ Tin học Vụ Phương pháp luận Vụ Nguồn Nhân lực Vụ Kế hoạch, Tài chính và Đánh giá Vụ Dịch vụ Thông tin và truyền thông

Tiêu chí	Việt Nam	Malaysia	Hungary	Canada
	<p><i>Đơn vị sự nghiệp/dịch vụ:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Trung tâm Tin học Thống kê khu vực I, II, III Trung tâm Tư liệu và Dịch vụ Thống kê Viện Khoa học Thống kê Tạp chí Con số và Sự kiện Trường cao đẳng, trung cấp thống kê Nhà Xuất bản Thống kê 			
4. Phân công lãnh đạo	<ul style="list-style-type: none"> Tổng cục trưởng phụ trách các lĩnh vực thống kê tổng hợp và các Vụ chức năng chủ yếu (tổ chức và tài chính); 3 Phó Tổng cục trưởng, mỗi người phụ trách một số Vụ nghiệp vụ, một số Vụ chức năng và một số đơn vị sự nghiệp 	<ul style="list-style-type: none"> Tổng cục trưởng phụ trách các Vụ chức năng quản lý và điều phối; 2 Phó Tổng cục trưởng: một người phụ trách lĩnh vực thống kê kinh tế, một người phụ trách lĩnh vực xã hội 	<ul style="list-style-type: none"> Chủ tịch phụ trách các đơn vị chức năng quản lý hành chính, 2 Phó Chủ tịch, một người phụ trách lĩnh vực thống kê kinh tế, một người phụ trách lĩnh vực xã hội (riêng Phó Chủ tịch phụ trách lĩnh vực xã hội đồng thời phụ trách cả đơn vị chức năng phối hợp (phương pháp luận và phổ biến thống kê) và thống kê vùng) 	<ul style="list-style-type: none"> Tổng trưởng phụ trách kiểm toán nội bộ, 7 Phó Tổng trưởng: bốn người phụ trách các lĩnh vực chương trình thống kê kinh tế và xã hội, và ba người phụ trách các hoạt động kỹ thuật và quản lý hỗ trợ cho các chương trình hoạt động
II. Thống kê địa phương				
1. Tên cơ quan Thống kê	<ol style="list-style-type: none"> Cục Thống kê tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương Chi cục Thống kê quận, huyện, thành phố thuộc tỉnh 	<ol style="list-style-type: none"> Văn phòng chi nhánh tại tiểu bang Trung tâm Thực địa tại địa bàn 	<ol style="list-style-type: none"> Văn phòng Thống kê vùng Đơn vị địa bàn 	<ol style="list-style-type: none"> Văn phòng Thống kê tỉnh <p>Các đơn vị tổng điều tra phân chia theo lãnh thổ địa lý có 4 cấp: cấp 1 tương ứng với tỉnh và vùng lãnh thổ, cấp 2 tương ứng với quận, cấp 3 tương ứng với thị xã/thị trấn và cấp 4 là các địa bàn</p>

Tiêu chí	Việt Nam	Malaysia	Hungary	Canada
<p>2.Vai trò của cơ quan Thống kê địa phương</p>	<p>Tổ chức thực hiện và quản lý thống nhất một cách toàn diện công tác thống kê ở địa phương, thu thập, tổng hợp, phân tích, công bố, lưu trữ số liệu và dự báo thống kê trên phạm vi địa phương</p>	<p>Thực hiện xử lý, phân tích và phổ biến các dữ liệu. Các tổ chức thực địa được thành lập trên cơ sở lâu dài để phụ trách các hoạt động thu thập dữ liệu cho tất cả các cuộc điều tra. Các chức năng mở rộng của Văn phòng chi nhánh tiểu bang bao gồm xử lý và phân tích cơ bản (đối với đánh giá sơ bộ dữ liệu).</p>	<p>Đáp ứng nhu cầu thông tin địa phương và tham gia các hoạt động phối hợp điều tra.</p>	<p>Hỗ trợ các hoạt động thu thập dữ liệu. Đáp ứng nhu cầu các tỉnh về thông tin thống kê; Cơ quan quốc gia sản xuất số liệu thống kê tách biệt theo địa lý để sử dụng tại khu vực, cấp tỉnh hoặc quận - dịch vụ tích hợp, kết hợp hoạt động thống kê cho cả hai cơ quan quốc gia và địa phương.</p>
<p>III. Thống kê Bộ, ngành</p>				
<p>1. Danh sách các Bộ, cơ quan thuộc Chính phủ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bộ Ngoại giao 2. Bộ Công an 3. Bộ Quốc phòng 4. Bộ Tài chính 5. Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội 6. Bộ Xây dựng 7. Bộ Giáo dục và Đào tạo 8. Bộ Kế hoạch và Đầu tư 9. Bộ Y tế 10. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch 11. Bộ Tư pháp 12. Bộ Công thương 13. Bộ Giao thông Vận tải 14. Bộ Thông tin và Truyền thông 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bộ Phát triển nông thôn và khu vực 2. Bộ Nội thương, Hợp tác xã và quyền lợi người tiêu dùng 3. Bộ Nông nghiệp và Công nghiệp chế biến nông sản 4. Bộ Quốc phòng 5. Bộ Phụ nữ, Gia đình và Phát triển Cộng đồng 6. Bộ Thông tin, Truyền thông và Văn hóa 7. Bộ Nội vụ 8. Bộ Thanh niên và Thể thao 9. Bộ Nhà ở và Chính quyền địa phương 10. Bộ Ngoại giao 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn 2. Bộ Trẻ em, Thanh niên, và Thể thao 3. Bộ Quốc phòng 4. Bộ Kinh tế và Giao thông vận tải 5. Bộ Giáo dục 6. Bộ Bảo vệ môi trường & Quản lý nước 7. Bộ Tài chính 8. Bộ Ngoại giao 9. Bộ Y tế, Xã hội, và Gia đình 10. Bộ Công nghệ thông tin & Viễn thông 11. Bộ Nội vụ 12. Bộ Tư pháp 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bộ Tư pháp 2. Bộ Nông nghiệp 3. Bộ Cựu Chiến Binh 4. Bộ Giao thông vận tải, 5. Cơ sở hạ tầng, và Cộng đồng 6. Bộ quốc phòng 7. Bộ Cửa ngõ khu vực Châu Á-Thái Bình Dương 8. Hội đồng Tài chính 9. Bộ An toàn Công cộng 10. Bộ Việc làm công và dịch vụ của Chính phủ 11. Bộ Tình trạng của phụ nữ 12. Bộ Nhân sự và Phát triển Kỹ năng nghề 13. Bộ Hợp tác quốc tế

Tiêu chí	Việt Nam	Malaysia	Hungary	Canada
	<p>15. Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn</p> <p>16. Bộ Nội vụ</p> <p>17. Bộ Khoa học và Công nghệ</p> <p>18. Bộ Tài nguyên và Môi trường</p> <p>19. Thanh tra Chính phủ</p> <p>20. Ngân hàng Nhà nước Việt Nam</p> <p>21. Ủy ban Dân tộc</p> <p>22. Bảo hiểm Xã hội</p> <p>23. Ngân hàng Chính sách</p> <p>24. Ngân hàng Phát triển Việt Nam</p>	<p>11. Bộ Tài nguyên và Môi trường</p> <p>12. Bộ An sinh vùng lãnh thổ liên bang và đô thị</p> <p>13. Bộ Khoa học Công nghệ và Đổi mới</p> <p>14. Bộ Giáo dục</p> <p>15. Bộ Y tế</p> <p>16. Bộ Nguồn Nhân lực</p> <p>17. Bộ Tài chính</p> <p>18. Bộ Du lịch</p> <p>19. Văn phòng Thủ tướng Chính phủ</p> <p>20. Bộ Năng lượng Công nghệ xanh, và nước</p> <p>21. Bộ Giáo dục Đại học</p> <p>22. Bộ Việc làm</p> <p>23. Bộ Công nghiệp Trọng trợ và Hàng hóa</p> <p>24. Bộ Giao thông vận tải</p> <p>25. Bộ Thương mại và Công nghiệp Quốc tế</p>	<p>13. Bộ Lao động</p> <p>14. Bộ Di sản văn hóa quốc gia</p> <p>15. Văn phòng phụ trách của Thủ tướng Chính phủ</p> <p>16. Bộ không bộ Hội nhập EU</p> <p>17. Bộ không bộ Xúc tiến cơ hội bình đẳng</p> <p>18. Ngân hàng Quốc gia Hungary.</p>	<p>14. Bộ Môi trường</p> <p>15. Bộ Ngoại giao</p> <p>16. Bộ Công nghiệp</p> <p>17. Bộ Tài chính</p> <p>18. Bộ Nội vụ liên chính phủ</p> <p>19. Hội đồng Cơ mật của Nữ hoàng</p> <p>20. Bộ Công đồng Pháp ngữ</p> <p>21. Bộ Thương mại quốc tế</p>
2. Tổ chức Thống kê	Các Bộ, cơ quan ngang Bộ, cơ quan thuộc Chính phủ, Tòa án tối cao, Viện Kiểm sát tối cao	Ngân hàng Trung ương, Bộ Tài chính và Bộ Du lịch, các Bộ, cơ quan khác nhau và các cơ quan quốc tế như Ngân hàng Phát triển châu Á (ADB), Tổ chức kinh tế thông tin kinh tế thế giới (EIU), và Quỹ tiền tệ quốc tế (IMF).	Các Bộ, Văn phòng Hội đồng quốc gia của ngành Toà án, Văn phòng của Tổng Kiểm sát viên công, Ngân hàng quốc gia Hungary, Văn phòng Kinh tế cạnh tranh	Ngân hàng Canada, Viện Thông tin Y tế Canada ...

Tiêu chí	Việt Nam	Malaysia	Hungary	Canada
3. Chức năng Thống kê Bộ, ngành	Quản lý công tác thống kê và tổ chức hoạt động thống kê thuộc ngành, lĩnh vực phụ trách	Các cơ quan khác như Ngân hàng Trung ương Malaysia, Bộ Tài chính và Bộ Du lịch Malaysia đã triển khai một số công tác thống kê để phục vụ nhu cầu cụ thể của mình và để bổ sung những dữ liệu còn thiếu không có sẵn ở cơ quan thống kê trung ương	Ngân hàng quốc gia Hungary thu thập số liệu thống kê tài chính tổ chức các cuộc điều tra cho hệ thống ngân hàng, số liệu thống kê cán cân thanh toán	Các cơ quan Thống kê thu thập các dữ liệu chủ yếu để có thể thực hiện nhiệm vụ hành chính hoặc quản lý của mình, Tổng cục Thống kê Canada có thể sử dụng những dữ liệu đó để sản xuất thông tin thống kê được sử dụng rộng rãi. Ví dụ, Hải quan Canada thu thập dữ liệu thương mại hàng hóa; Ngân hàng Canada sản xuất một số dữ liệu tài chính (cung tiền tệ); Viện Thông tin Y tế Canada sản xuất một số số liệu thống kê về hoạt động của các tổ chức y tế. Công việc của Thống kê là tích hợp với chương trình Thống kê Canada
4. Sự phối hợp trong Hệ thống thống kê	Luật Thống kê không quy định rõ sự phối hợp giữa các bộ phận nằm trong hệ thống Thống kê mà sự phân công, phối hợp trong hoạt động thống kê này được xác định trên cơ sở các quy định trong Hệ thống chỉ tiêu thống kê quốc gia, Chế độ báo cáo thống kê, Chương trình điều tra thống kê quốc gia do Thủ tướng Chính phủ ban hành; giữa Tổng cục Thống kê và nhiều bộ, ngành chưa có được cơ chế phối hợp một cách cụ thể, chi tiết, và chưa có cơ chế hợp tác cần thiết trong thu thập, chia sẻ thông tin.	Cục Thống kê hợp tác với các cơ quan khác dựa trên việc xây dựng sự hiểu biết lẫn nhau thông qua nhiều năm; thông qua các cuộc họp thường xuyên, tham vấn và thảo luận không chính thức tại các cấp; phát triển các thỏa thuận với các cơ quan chính phủ có liên quan. Cục Thống kê Malaysia đã soạn thảo "Biên bản ghi nhớ" với năm cơ quan liên quan đó là Ngân hàng Trung ương Malaysia, Hội đồng Doanh thu nội địa Malaysia, Ủy ban doanh nghiệp của Malaysia, Quỹ dự phòng của người lao động và Ủy ban Truyền thông và đa phương tiện Malaysia.	Cơ quan Thống kê trung ương ký thỏa thuận hợp tác với Cục Thuế, với Hải quan và Cơ quan Bảo vệ Tài chính v.v.... hợp tác để sử dụng nguồn dữ liệu hành chính cho các mục đích thống kê.	Tổng cục Thống kê Canada có khả năng đáng kể phối hợp các hoạt động trong hệ thống thống kê Canada với việc có một ngân sách duy nhất và khả năng tái phân bổ các nguồn lực; Luật Thống kê quy định việc thu thập chung được thực hiện với cơ quan thống kê cấp tỉnh, với các tổ chức khác và chia sẻ các kết quả trao đổi.